VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO

23.11.2016

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

E-mail sara.kuitunen@eduskunta.fi

Viite HE 237/2016

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ ENNAKONKANNON JA ERÄIDEN MUIDEN VEROTUSMENETTELYJEN UUDISTAMISTA KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Esityksen tavoitteena on yhtenäistää ennakonkantoa koskevaa sääntelyä siten, että ennakon määrääminen, muuttaminen ja koron laskenta olisi samanlaista kaikille verovelvollisille.

Ennakon täydennysmaksu

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi ennakon täydennysmaksusta. Täydennysmaksun sijasta veronmaksaja voisi pyytää itselleen määrättäväksi uuden ennakon verotuksen päättymiseen asti. Pyyntö ennakon määräämisestä on esityksen mukaan tarkoitus tehdä sähköisessä asiointijärjestelmässä siten, että hän saisi saman tien ennakko koskevan päätöksen. Tämän jälkeen hänet ohjattaisiin verkkopankkiin maksamaan määrätty ennakko.

Mahdollisuus maksaa lisää ennakoita on luonnollisille henkilöille tärkeä mahdollisuus. Palkansaajat ja eläkeläiset välttävät jäännösveroja paitsi jäännösveron koron niin myös jäännösverojen rahoitusongelmien vuoksi. Esimerkiksi luovutusvoiton verot halutaan usein maksaa heti saadusta kauppahinnasta.

Tarvittavan lisäennakon tarkka laskeminen on usein veronmaksajalle lähes mahdoton tehtävä. Jotta Verohallinto voisi laskea oikean ennakon määrän, tulee sen selvittää ennakon peruste, esimerkiksi luovutusvoiton määrä. Tähän tarvitaan automaattisen palvelun lisäksi ja rinnalle myös asiantuntevaa henkilökuntaa päätöksiä tekemään.

Ennakon täydennysmaksu on erittäin käyttökelpoinen ja joustava keino maksaa veroja ennakkoon. Siitä luopumiselle ei esityksessä ole esitetty hyväksyttäviä perusteluja. Verohallinnon tietojärjestelmä taipuu varmasti käsittelemään lisäennakon kuin se olisi eräpäivänä maksettu maksuunpantu ennakko. On yhteiskunnan etu, että verovarat saadaan yhteiskunnan käyttöön mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Veronmaksun vapaaehtoista aikaistamista ei tulisi haita vaan edistää.

Veronmaksajain Keskusliitto vastustaa ennakon täydennysmaksun poistamista lainsäädännöstä.

Ennakonkannossa maksettavan veron muuttaminen

Määrätessään veronmaksajan vaatimuksesta ennakon, kyseessä on viranomaisen päätös ja Verohallinnon kannanotto aineelliseen kysymykseen eli siihen, kuinka paljon veroa tulee maksettavaksi. Esitetyn EPL 24 §:n 6 momentin mukaan Verohallinto ilmoittaa päätöksen perusteluina ennakkoveron määrän ja sen perusteet. Verohallinnon kannanotto ennakon perusteisiin on viranomaisen päätös, jolla on hallintopäätöksen oikeusvoimavaikutukset. Veronmaksajan oikeusturvan kannalta kyseessä on Verohallinen nimenomainen ratkaisu, jonka pitäisi estää verotuksen oikaisu verovelvollisen vahingoksi (VML 56.3 §). Verohallinnon ohjeen mukaan ennakkoperinnässä otettu kanta sitoo hallintoa myös lopullisessa verotuksessa (Luottamuksensuojasta verotusmenettelyssä 22.3.2000 dnro 569/38/2000). Verohallinto ottaa kantaa aineelliseen kysymykseen ratkaistessaan ja kirjatessaan päätökseen veron perusteen.

Jos on tarkoitus, että EPL 24 §:n 4 momentissa tarkoitettu päätös ei sido viranomaisia lopullisessa verotuksessa, tulisi siitä säätää erikseen. Tällainen lainsäädäntö ei kuitenkaan olisi tarkoituksenmukaista ja se voitaisiin korvata säilyttämällä ennakon täydennysmaksu.

Veronmaksajain Keskusliitto toivoo valiokunnan muistiossa todettavaksi, että ennakkoveroa koskevat päätökset sisältävät aineellisen kannanoton ja sitovat Verohallintoa.

Koronlaskenta

Esityksessä ehdotetaan luovuttavaksi verotusmenettelystä annetussa laissa säädetyistä maksettavasta yhteisökorosta ja jäännösveron korosta. Niiden sijasta lakiin veronlisäyksestä ja viivekorosta ehdotetaan lisättäväksi säännökset huojennetusta viivästyskorosta. Huojennettu viivästyskorko olisi viitekorko + 2 prosenttiyksikköä. Korko vastaisi siten nykyisin maksettavaa yhteisökorkoa ja luonnollisen henkilön 10 000 euroa ylittävälle jäännösverolle maksamaa jäännösveron korkoa. Huojennettua viivästyskorkoa perittäisiin verovuotta seuraavan vuoden toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä lukien jäännösveron ensimmäiseen eräpäivään. Esitys merkitsee, että yhteisöt joutuisivat maksamaan korkoa 3 kuukautta nykyistä pidemmältä ajalta. Luonnollisen henkilön korko kasvaisi korkokannan nostamisen vuoksi.

Nykyisin luonnolliset henkilöt maksavat jäännösveron alle 10 000 euroa olevalle osalle korkoa viitekorko vähennettynä 2 prosenttiyksiköllä, vähintään 0,5 %.

Esityksen mukaisesti laskettuna jäännösveron korkoa vuoden 2015 jäännösverolle pitäisi maksaa jo alle tuhat euroa euroa ylittävälle jäännösverolle, kun raja nykyisten säännösten mukaan olisi 4 788 euroa. Esityksen mukaisesti laskettuna 4 788 euron jäännösverolle maksettava korko olisi 98 euroa. Esitys korottaisi merkittävästi luonnollisten henkilöiden jäännösverolle maksettavaa korkoa jo hyvinkin tavanomaisissa jäännösverojen määrissä.

Esitystä perustellaan eri veronmaksajaryhmien tasavertaisella kohtelulla. Aikanaan luonnollisten henkilöiden ja yhteisöjen erilaiselle kohtelulle nähtiin olevan rationaalisia perusteluja. Ne perustelut ovat pääosin voimassa edelleenkin. Vuonna 1995 korkotekijää verotukseen säädettäessä yhteisöjen korkeampaa korkoa perusteltiin sillä, että niiden on jo kirjanpitovelvollisuutensa ja tasaveron vuoksi mahdollista arvioida lopullisen tuloveron määrä. Luonnollisen henkilön verotus on monimutkaista ja progressiivista ja ennakko perustuu pääasiassa ennakonpidätyksiin. Luonnollisen henkilön on vaikea arvioida lopullisen tuloveron määrää. Luonnollisen henkilön jäännösveron korolla ei siten ole samanlaista kannustusvaikutusta kuin on yhteisökorolla.
Luonnollisen henkilön on hyvin vaikea laskea ennakonpidätystensä riittävyyttä, joten koron nostolla ei ole juurikaan kannustavaa vaikutusta.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että luonnollisen henkilön maksama ja saama korko säädetään yhtä suureksi.

Huojennetun viivästyskoron suuruus

Jäännösveron korkoa ja yhteisöveron korkoa on peritty vuodesta 1996 alkaen.

Lakia säädettäessä viitekorko oli 6 %. Korkojen vaihteluväli oli silloin ± 33 % viitekorosta. Maksettava yhteisökorko oli silloin kaksi kertaa niin suuri kuin palautettava yhteisökorko. Vuonna 2016 maksettava yhteisökorko on 2,5 % ja palautettava yhteisökorko 0,5 %. Maksettava yhteisökorko on siten viisinkertainen verrattuna palautettavaan yhteisökorkoon. Vuonna 2012 vastaavat korot olivat 0,5 % ja 4 %. Maksettava korko oli siten kahdeksankertainen verrattuna palautettavaan korkoon.

Maksettavan ja palautettavan koron ero on liian suuri ja erityisen kohtuuton se on luonnolliselle henkilölle. Huojennettua viivästyskorkoa tulisi alentaa niin, että viitekorkoon lisätään 1 prosenttiyksikkö. Vastaavasti palautukselle maksettava korko voisi olla viitekorko vähennettynä 1 prosenttiyksiköllä.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että huojennetun viivästyskoron suuruudeksi määrätään luonnollisille henkilöille viitekorko vähennettynä yhdellä prosenttiyksiköllä, vähintään 0,5 % ja yhteisöille viitekorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä.

Aika, jolta huojennettu viivästyskorko lasketaan

Esityksen mukaan korko laskettaisiin aina verovuoden päättymistä seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä lukien. Esitys merkitsee yhteisöjen koron laskennan aloittamista 3 kuukautta nykyistä aikaisemmin.

Yhteisöt eivät pysty laskemaan tuloveron määrää tarkasti ennen kirjanpidon valmistumista. Yhtiöt tekevät tilinpäätöstä laadittaessa taloudellisia ratkaisuja, joilla on vaikutusta tuloveron määrään. Esimerkiksi päätökset konserniavustuksista voidaan tehdä vasta, kun yksittäisten konserniyhtiöiden tulokset ovat selvillä. Näiden päätösten tekemiseen kuluu muutama kuukausi tilinpäätöksestä. Jäännösveron koron määrääminen ajalta ennen tilinpäätöksen valmistumista ei toimi kannustimena oikean suuruisen ennakon suorittamiseen, koska yhtiöillä ei yksinkertaisesti ole tarvittavia tietoja oikean tuloveron määrän laskemiseksi.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että yhteisöjen huojennetun viivästyskoron laskenta aloitetaan nykyiseen tapaan 4 kuukautta tilinpäätöskuukauden jälkeen.

Vesa Korpela
lakiasiain johtaja